

La UNESCO reclama a Barcelona replantejar l'educació en un món canviant

El document “Repensar l'educació: Vers un bé comú mundial?” ha estat presentat amb el president Mas i representants polítics, associatius i acadèmics

El Centre UNESCO de Catalunya ha presentat avui dimarts l'edició catalana del document **“Repensar l'educació: Vers un bé comú mundial?”**, amb què la UNESCO actualitza el conegut Informe Delors de 1996 “L'aprenentatge: Hi ha un tresor amagat a dins”. L'acte, organitzat amb la Fundació Jaume Bofill, és la primera de les presentacions a nivell mundial d'aquesta publicació, i anirà a càrrec del **Dr. Sobhi Tawil**, coordinador del document i membre del Programa de Recerca i Prospectiva Educativa de la UNESCO. La presentació en anglès es farà a l'octubre a Nova York.

L'acte l'ha presidit el president català Artur Mas, i ha comptat amb l'assistència dels consellers Andreu Mas-Colell i Irene Rigau, la vicepresidenta del Parlament Anna Simó, la secretària general d'ERC Marta Rovira, la presidenta d'ICV Dolors Camats, la vicepresidenta de la Diputació de Barcelona Mercè Conesa, el president de la Comissió d'Educació del Parlament Xavier Sabaté (PSC), el nou regidor d'Educació de Barcelona Raimundo Viejo, el secretari d'Universitats i Recerca i dirigent democristià Antoni Castellà, i la presidenta d'Òmnium Muriel Casals, així com el president de l'Institut d'Estudis Catalans, el president del CoNCA, el president de FemCAT, el president de la FAPAC, els rectors de la UPF i de la UOC i l'exconseller Del Pozo, a més de nombrosos representants de la comunitat educativa, acadèmics, directors i mestres.

El document fa notar que internet “ha transformat la manera com les persones tenim accés a la informació i el coneixement, la manera com interactuem, i les pràctiques de la gestió pública i les empreses, el que necessàriament ha d'impactar en la manera com hem entès fins ara l'educació”. Així, urgeix “replantejar el propòsit de l'educació i l'organització de l'aprenentatge”, i afegeix que cal fer-ho “des d'una visió holística que superi les dicotomies tradicionals entre aspectes cognitius, emocionals i ètics”, centrada en competències en lloc dels tradicionals coneixements disciplinaris.

De la mateixa manera, el document alerta de la tendència de posar tot l'èmfasi “en els resultats dels processos educatius deixant en canvi de banda el procés d'aprenentatge”, perquè això du a “ignorar un espectre molt més ampli de resultats d'aprenentatge, que inclouen coneixement, habilitats, valors i actituds”, és a dir, competències igualment importants.

Els plantejaments del document *Repensar l'educació* coincideixen amb la dinàmica de canvi que està vivint el sistema educatiu català, amb moltes escoles que han adoptat el treball globalitzat interdisciplinar, a través de projectes, espais o racons, i que desenvolupen competències que van més enllà dels coneixements disciplinaris tradicionals. Les directores de tres d'aquests centres: l'Escola Congrés-Indians, l'Institut Mont Perdut i l'Escola Virolai, han enllaçat les reflexions del document amb la línia de canvi educatiu que escoles com aquestes promouen.

A l'acte també s'ha connectat el document amb les principals conclusions del procés participatiu impulsat pel Centre UNESCO de Catalunya i la Fundació Jaume Bofill “Educació Post 2015” (edupost2015.cat), que ha canalitzat les idees de la comunitat educativa catalana al procés internacional de redefinició de l'agenda educativa, culminat el passat mes de maig al Fòrum Mundial d'Educació de la UNESCO celebrat a Corea.

ANNEX: Extractes del document de la UNESCO *Repensar l'educació*

- El dret a l'educació de qualitat és el dret a un aprenentatge rellevant i amb sentit. L'educació no tracta només de l'adquisició d'habilitats i coneixements, sinó que també tracta de valors de respecte per la vida i la dignitat humana requerida per a l'harmonia social en un món divers.
- L'educació és el *procés deliberat d'adquirir coneixement i desenvolupar les competències per aplicar aquest coneixement a situacions rellevants*. El desenvolupament i l'ús del coneixement són els propòsits últims de l'educació, guiats pels principis del tipus de societat a què aspirem. Si l'educació es veu com aquest procés deliberat i organitzat d'aprenentatge, cap debat sobre això no es pot centrar simplement en el procés d'adquirir —i validar— coneixement.
- El formidable augment del volum de la informació i el coneixement disponibles requereix un enfocament qualitatiu per transmetre'ls, difondre'ls i adquirir-los, tant individualment com col·lectiva. Atès el potencial d'informació i tecnologies de la comunicació, *el mestre hauria de ser ara una guia que permetés als aprenents, des de la primera infància i al llarg de les seves trajectòries d'aprenentatge, desenvolupar-se i avançar a través del laberint en constant expansió del coneixement*.
- El ritme accelerat del desenvolupament tecnològic i científic fa cada vegada més difícil preveure el sorgiment de noves professions i les necessitats de competències associades. Això ha esperonat els esforços per fer realitat el *desenvolupament de competències educatives i professionals més receptives, que incloguin una diversificació i una flexibilitat més grans i permetin l'adaptació de competències a necessitats ràpidament canviants*. Això també implica assegurar que els individus són més resistents i poden desenvolupar i aplicar competències adaptatives més eficaces professionalment.
- El discurs actual internacional sobre l'educació, en termes d'aprenentatge, està centrat essencialment en els resultats dels processos educatius i tendeix a deixar de banda el procés d'aprenentatge. Quan se centra en els resultats, s'està referint essencialment a assoliments d'aprenentatge, és a dir, al coneixement i les competències que es poden mesurar més fàcilment. En conseqüència, tendeix a ignorar un espectre molt més ampli de resultats d'aprenentatge —que inclouen coneixement, habilitats, valors i actituds que es poden considerar importants per al desenvolupament individual i social— sobre la base que no es poden mesurar fàcilment. A més, el fet d'aprendre es veu com un procés individual d'adquisició de competències, i es dedica poca atenció a qüestions com ara el propòsit de l'educació i l'organització d'oportunitats d'aprenentatge com a empresa social col·lectiva.

- És vital reconèixer la importància d'aprendre i reaprendre, que continua més enllà de l'educació formal i els sistemes de formació. També es desenvolupen competències rellevants a través de l'autoaprenentatge, l'aprenentatge amb iguals, l'aprenentatge a la feina —incloses pràctiques i feines d'aprenent—, o a través d'experiències d'aprenentatge i desenvolupament de competències més enllà de l'educació i la formació formals.
- *Ens cal una visió holística de l'educació i l'aprenentatge que superi les dicotomies tradicionals entre aspectes cognitius, emocionals i ètics.* Cada dia es reconeix com a més essencial per a l'educació superar la dicotomia entre formes d'aprenentatge cognitiu i d'altres. Això és així fins i tot per als qui se centren a mesurar els assoliments educatius en l'educació escolar.
- És igualment important que *reconeguem la necessitat d'un enfocament holístic que reconegui l'estreta interdependència entre benestar físic i intel·lectual, així com la interconnexió entre cervell emocional i cognitiu, cervell analític i creatiu.* Les noves direccions de la recerca en neurociències aportaran més coneixements a la nostra visió de la relació entre natura i educació i ens ajudaran a afinar les nostres iniciatives educatives.
- A l'educació infantil primerenca *constatem un reconeixement creixent de la importància fonamental de les intervencions precoces per a l'aprenentatge futur i les oportunitats a la vida.* Els resultats de la recerca demostren que és essencial una intervenció primerenca amb els infants no sols per al seu benestar, sinó perquè també té un efecte sostenible a llarg termini en el desenvolupament del capital humà, de la cohesió social i de l'èxit econòmic. S'ha demostrat que els infants més desfavorits experimenten els guanys més espectaculars amb els programes de desenvolupament infantil precoç.
- *Les tasques i els estudis dels mestres han de ser adaptats i reconsiderats d'acord amb les noves exigències i els nous reptes de l'educació en un món globalitzat i constantment canviant.* Amb aquesta finalitat, la formació dels mestres en tots els àmbits ha d'integrar la mateixa essència de l'esperit transdisciplinari: un enfocament interdisciplinari.
- L'educació bàsica de bona qualitat i l'aprenentatge i la formació posteriors són essencials per permetre que els individus i les comunitats s'adaptin al canvi mediambiental, social i econòmic en els àmbits local i mundial. Però aprendre també és crucial per a l'empoderament i el desenvolupament de capacitats per efectuar una transformació social. *L'educació és essencial per desenvolupar les capacitats requerides per expandir les oportunitats que necessiten les persones per portar vides amb sentit i dignitat.* Una visió renovada de l'educació hauria d'incloure desenvolupar pensament crític, criteri i debat independent.